

Чланство Босне и Херцеговине у ММФ-у

1. Чланство

Чланство и обавезе Босне и Херцеговине у Међународном монетарном фонду (ММФ) наслијеђени су од Социјалистичке федеративне републике Југославије (СФРЈ) која је била једна од земаља учесница Бретонвудске конференције 1944. (посвећене успостављању новог међународног финансијског система) и земља чланица ММФ-а и Свјетске банке од њиховог оснивања.

Одлуком Извршног одбора ММФ-а (Одбор извршних директора ММФ-а) од 14. децембра 1992. године констатовано је да је СФРЈ престала да постоји, чиме је престало и њено чланство у ММФ-у. Истовремено су утврђени услови под којима земље сукцесори (СР Југославија, Хрватска, БЈР Македонија, Словенија и Босна и Херцеговина) могу да наслиједе чланство СФРЈ у ММФ-у. Према наведеном, Босни и Херцеговини је припало 13,2% права и обавеза СФРЈ.

Извршни одбор ММФ-а, 20. децембра 1995. године, након закључења Општег оквирног споразума за мир у БиХ (познат и као Дејтонски мировни споразум према граду Дејтону у Охају, САД, гдје је постигнут) доноси одлуку према којој је Босна и Херцеговина у потпуности испунила услове за чланство у ММФ-у (<http://www.imf.org/external/np/sec/pr/1995/pr9570.htm>).

Износ наслијеђене квоте је био 121,2 милиона SDR или 19,7%. Једанаестом општом ревизијом квота 1999. године квота БиХ је повећана на 169,1 милион SDR, а након четрнаесте опште ревизије квота 2016. године повећана је на 265,2 милиона SDR, што чини 0,06% од укупног износа квота у ММФ-у. Гласачко право БиХ износи 4.112 гласова.

Наслијеђене доспјеле обавезе су измирене кредитом одобреним од ММФ-а за који је БиХ тада била подобна.

Босна и Херцеговина је у изборној групи (конституенци) која има 272.983 гласа (5,44% од укупног броја гласова). Поред БиХ, у изборној групи су слједеће земље: Јерменија, Белгија, Бугарска, Хрватска, Кипар, Грузија, Израел, Луксембург, Македонија, Молдавија, Црна Гора, Холандија, Румунија и Украјина (<http://www.imf.org/external/np/sec/memdir/eds.aspx>).

Представнике БиХ (гувернера БиХ и замјеника гувернера БиХ) у Одбору гувернера ММФ-а именује Предсједништво Босне и Херцеговине (<http://www.imf.org/external/np/sec/memdir/members.aspx>).

2. Улога Централне банке БиХ

Централна банка Босне и Херцеговине (ЦББиХ) је у децембру 2002. године преузела улогу фискалног агента Босне и Херцеговине према ММФ-у од Министарства финансија и трезора БиХ (МФТ). Улога ЦББиХ је дефинисана одговарајућим меморандумом који се односи на чланство Босне и Херцеговине у Међународном монетарном фонду, а потписали су га Министарство финансија и трезора БиХ, ентитетска министарства финансија и Централна банка Босне и Херцеговине. С обзиром на то да ЦББиХ дјелује по принципима валутног одбора, њена улога фискалног агента БиХ према ММФ-у је специфична у смислу да мјенице (промисорне ноте) у име БиХ емитује Министарство финансија и трезора БиХ, а доставља их ЦББиХ на депоновање.

Улога ЦББиХ као фискалног агента обухвата:

- Вођење рачуна ММФ-а и министарстава финансија БиХ
- Повлачење средстава по одобреним аранжманима ММФ-а
- Извршавање финансијских обавеза према ММФ-у
- Обезбјеђење покрића од министарстава финансија за обавезе према ММФ-у
- Послове депозитара
- Кореспонденцију са ММФ-ом и министарствима финансија БиХ

Финансијска позиција БиХ за чланство у ММФ-у исказује се у мјесечном билансу ЦББиХ, а консолидовани биланс у кварталним и годишњим финансијским извјештајима, који се објављују на интернет страници ЦББиХ www.cbbh.ba.

3. Финансијски аранжмани и сервисирање обавеза

Финансијске аранжмане одобрава Извршни одбор ММФ-а. Средства се обично одобравају фазно у траншама, зависно од врсте аранжмана. Одобрењу сваке транше претходи преглед, који врши мисија ММФ-а, а који се односи на испуњење услова и остварење напретка у провођењу структурних реформи, за претходни период. Резултат рада мисије ММФ-а је одговарајући извјештај, који се подноси Извршном одбору.

БиХ је у досадашњој историји чланства у ММФ-у користила четири стендбај аранжмана. Обично су били посљедица редовних годишњих консултација по члану IV Статута ММФ-а. Први корак у преговорима о аранжману је да БиХ упути Писмо намјере којим фактички позива ММФ да изврши преглед и одобри финансијску помоћ за структурне реформе које се наведу у Писму намјере.

3.1. Одобравање средстава финансијског аранжмана

Након извјештаја о оствареном напретку, Фискални савјет Босне и Херцеговине доставља писмо намјере ММФ-у и ЦББиХ, која затим упућује захтјев ММФ-у за повлачење средстава. ММФ обавјештава ЦББиХ о одобреном датуму и износу средстава,

а МФТ емитује и доставља ЦББиХ промисорну ноту која гласи на одговарајући износ одобрених средстава изражен у домаћој валути. Након што средства аранжмана постану расположива на рачуну ЦББиХ, врши се трансфер на рачуне министарства финансија у БиХ према достављеном распореду и инструкцијама.

3.2. Отплата финансијских аранжмана

Доспјеле обавезе према ММФ-у извршавају се на начин да ММФ обавијести ЦББиХ о датуму и износу обавезе. ЦББиХ о томе обавјештава МФТ, које сачињава план обавеза ентитетских министарства финансија и на адекватан начин обавјештава Управу за индиректно опорезивање (УИО) да се изврши пренос потребних средстава за измирење обавеза са јединственог рачуна на рачуне у ЦББиХ. На датум доспијећа обавеза, ЦББиХ обезбјеђује одговарајућу протувриједност у страној валути (валутама) и преноси средства према инструкцији ММФ-а.

Детаљније о финансијским аранжманима БиХ са ММФ-ом може се погледати на интернет страници ЦББиХ: <http://www.cbbh.ba/content/read/1053?lang=sr>.